

TALEPAPIR

MINISTERIET FOR GRØN TREPART

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

”Vil ministeren redegøre for, i hvor høj grad regeringen mener at ”Aftale om et Grønt Danmark” af 24. juni 2024 bygger på landmændenes frivillighed? Her henvises til Socialdemokratiets ordfører for grøn trepart Ida Auken’s udtalelse om, at ”Lige nu taler vi kun om guleroden – de 75.500 kr. Der er ikke så mange, der taler om, at der også ligger en pisk i den her aftale. Den kommende CO₂-afgift vil få prisen på nogle af arealerne til at falde.” i artiklen ”Landbrugets formand: »Der skal ikke være landmænd, som får smadret deres værdier«”, jyllands-posten.dk, den 5. oktober 2024.”

Svar

Vi har med aftalen om et Grønt Danmark lagt fundamentet for en historisk omlægning og omstilling af Danmarks arealer og af fødevare- og landbrugsproduktionen i Danmark.

Foruden regeringen, står Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening bag denne aftale som bidrager med løsninger på nogle af de sværeste klima- og miljømæssige udfordringer og samtidig sikre et konkurrencedygtigt landbrugs- og fødevarerhverv.

Aftalen er indgået mellem parter med en række forskellige fagligheder og interesser. Det er nemlig vigtigt, at vi sikrer balancerne. Og jeg vil gerne benytte lejligheden til igen at kvittere for, at parterne er gået så konstruktivt til værks og lagt rammen for den største omlægning af arealer i Danmark i nyere tid. Med øje for både konkurrencedygtighed, beskæftigelse, klima, miljø og natur.

Derfor er trepartsaftalen mere ambitiøs end landbrugsaftalen.

Arealomlægning og skovrejsning

Arealomlægningen er hovedmotoren i aftalen. Det skal bl.a. ske ved, at ca. 400.000 hektar landbrugsjord – det præcise antal hektar kender vi ikke endnu – omlægges til skov, natur og vådområder. Det svarer til ca. 10 pct. af Danmarks samlede areal.

Den omfattende arealomlægning bygger bl.a. på en række frivillige ordninger. Det er fx *frivillig* skovrejsning og udtagning, det er jordopkøb og ekstensive-ringsordninger.

Vi er i gang med at indrette den nye tilskudsordning, hvor vi afsætter 20 milliarder kr. til 230.000 hektar privat skovrejsning. Dette skal hjælpe lodsejere med en omlægning, der sænker kvælstofudledninger, fremmer natur og binder CO₂.

Staten vil også rejse 20.000 ha skov i samarbejde med både kommuner og vandværker. Og endeligt er

der de private fonde og flere private aktører, der er aktive med at rejse skov lokalt i hele Danmark.

Så i 2045 skal vi have rejst et skovareal på 250.000 hektar. Det svarer til et areal på størrelse med Lolland-Falster og Bornholm til sammen. Og der er som sagt forskellige veje til at nå den skovrejsningsambition.

Frivillighed og regulering

Med Grøn Trepert står arealomlægningens frivillige indsatser dog ikke alene. Markregulering vil, i de områder, hvor man ikke er i mål med kvælstofindsatsen via arealomlægningen, samle resten af indsatsbehovet op.

Den grønne omstilling af landbrugserhvervet står altså på to ben – frivillighed og regulering.

Frivillighed har været udgangspunktet for den grønne omstilling i landbruget i årevis. Og det skal det også fortsat være. Vi må dog også erkende, at der med frivillighed ikke er sket nok.

Frivillighed har ikke alene kunnet bidrage til de nødvendige klima- og kvælstofreduktioner. Derfor indeholder trepartsaftalen også regulering.

For vi skal i mål – både med nationale ambitioner, forpligtelser i EU-regi og internationale målsætninger.

Lavbund

Jeg vil gerne fremhæve et andet element i arealomlægningen, nemlig udtagning af kulstofrige lavbundsjorder. Jorder som i dag udleder store mængder drivhusgasser. Her afsættes knap 10 mia. kr. til støtteordninger til udtagning af i alt ca. 140.000 ha kulstofrige lavbundsjorder (inkl. randarealer) frem mod 2030. Udover at være et klimavirkemiddel, så har udtagning af lavbundsjorder også en rigtig god kvælstofreducerende effekt. Så det er godt for både klima og vandmiljø.

Udover støtteordninger for udtagning af lavbund, indføres desuden en CO₂e-afgift på udledninger fra

de kulstofrige lavbundsjorder med det formål at øge incitamentet for lodsejere til at indgå i udtagningsprojekter hurtigst muligt. For omlægger man sine lavbundsarealer, så slipper man for afgiften.

Markregulering

Arealomlægningen er som sagt motoren i den grønne trepart, og med Danmarks Grønne Arealfond iværksætter vi frivillige ordninger for samlet set ca. 40 milliarder kroner.

Arealomlægningen skal medvirke til at mindske behovet for markregulering.

I 2027 skal den skærpede miljøgaranti sikre kvælstofreduktion, hvor indsatsbehovet ikke er mødt med tilstrækkelig arealomlægning. Her er treparten enig i regulering op til det niveau, hvor det bedre kan svare sig at lægge jorden brak.

Så der er altså tale om to greb – frivillighed og regulering – som skal gå hånd i hånd.

For Danmark skal indfri målene i vandrammedirektivet og dermed sikre gode og nødvendige forudsætninger for, at livet kan vende tilbage i det danske vandmiljø.

Afslutning

Jeg kan ikke understrege vigtigheden af det her arbejde nok. Arbejdet for en grøn omlægning og omstilling af de danske arealer og vores fødevare- og landbrugsproduktion.

Vi kommer alle til at se og mærke forandringer. Nogle mere end andre. Og nogle forandringer vil også blive modtaget med større begejstring end andre. Uanset, har vi et fælles ansvar for vores danske natur, miljø og klima.

Jeg vil i hvert fald lægge mig i selen for, at de aftalte elementer og indsatser hurtigst muligt igangsættes og kommer ud at virke. Så vi kan opleve et Danmark,

der gradvist bliver grønnere. Til glæde og gavn for os alle.

Tak for ordet.